

FÜLESMESTER KALENDÁRIUMAI 1966–2016

Tóth József Füles naptárai

Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum, 2017. március 26-ig

A különböző formátumú és fajtájú naptárak megjelenésük óta nem csupán hasznos és szemet gyönyörködtető alkotások, hanem népszerű reklámfelületet is jelentenek, legyen szó akár egy kereskedelmi cégről, akár egy város turisztikai szempontú megjelenítéséről. A Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum időszaki kiállítása, Fülesmester kalendáriumai címmel, Tóth József Füles fotográfus naptáraiból mutat be egy válogatást az 1960-as évektől egészen a közelmúltig. A naptárakhoz készült fotók nem csupán nosztalgiát ébresztenek és megmutatják a műfaj tematikai sokszínűségét, hanem az elmúlt 50 év fényképezési ízlésvilágának változásait is megismertetik a látogatóval. ●

VERSENYBEN A NYOMORRAL – TÁRSASJÁTÉK A JURÁNYIBAN

Zappe László

Fölöttébb szellemes cím a Cím nélkül. A gyanútlan néző, illetve jegyvásárló azonban ezt előre nem tudhatja. A hozzátoldott kiegészítés még mindig eléggé rejtélyes: hajlék-kaland-játék. Talán jól is teszi az est írója, *Fábián Gábor*, hogy nem leplezi le a játék tárgyát, bár az a helyszínen azért elég hamar kiderül. Ez is olyasféle, fontos társadalmi kérdéseket modellező társasjáték, mint korábban volt a Mentőcsónak Szociopolyja. A különbség azonban nem elhanyagolható, bár a hasonlóság sem. Ez utóbbi, hogy mindkét játék esetében néhány társadalmi réteggel önmaguk alá kell szállniuk a résztvevőknek, magyarul: sokkal szegényebbnek kell képzelniük magukat, mint amilyenek valójában. A komoly különbség az alászállás mélységben van: nagy különbség, ha munka és kereset nincs, vagy ha lakhatás sincs.

Természetesen egyik játékban sem volt szükség hiányzó tapasztalataimra. Egy teremnyi ember között mindig akad kellő számú rátermett, sokat látott vagy élenkebb fantáziával bíró személy, akik gyorsan átlátják a helyzetet, viszik a szót, meghozzák vagy megszavaztatják a csapattal a döntéseket. Mert a játék alapja persze az, hogy a játékosá lett nézők csapatokra oszlanak. A terem négy sarkában vannak az ülőhelyek, mindegyik sarok egyiké.

Az ilyesféle modelljátékoknál mindig döntő jelentőségű, hogy mennyire reálisak a feltételek. Nem a győzelem szempontjából, hanem az igazság felmutatása céljából. Ami mégsem utolsó feladata egy ilyen estének. Egyébként meg a természetesen versengés is. Olyasmi, mint a Capitaly volt, majd lett a Gazdálkodj okosan! A csapatoknak választási lehetőségeik vannak, például választhatnak segély, közmunka, alkalmi munka meg egyéb hasonlók között. Mindegyikhez különféle előnyöket és hátrányokat rendelt a játék írója, a stáblista szerint Fábián Gábor. Szakértővel konzultált, tehát feltételezem, hogy ezek nagyjából fedik a valóságot.

Az előzetes szerint „*az előadást négy szereplő játssza: két színész, egy hajléktalan aktivista és egy szociális munkás, aki szakértőként segít kiigazodni a sokak által alig ismert világban*”. *Szenográdi Réka* hozzáértéssel és talpraesetten vezeti a programot, nemigen lehet zavarba hozni. *Balog Gyula* – gondolom ő az említett hajléktalan aktivista – kellő távolságot tartó empátiával vezet be az utcán élők gondoljaiba. *Kőszegi Melinda* és *Szabó Zola* azon túl, hogy sokféleképpen teszik hasznossá magukat, ügyes színészkedéssel, azaz kordában tartott ripacskodással jelenítenek meg modell-

embereket, modellhelyzetekben. Nem színházat játszanak, hanem illusztrálnak, és itt éppen arra van szükség. A valójában tragikus élethelyzeteknek inkább a humoros felhangjait hozzák elő, így elkerülve, hogy a modellszituációk melodramaként jelenjenek meg.

A játék tárgyszerűsége, mondhatni tudományos hitelre törrő hangvétele ezt követeli meg.

Azon hosszasan lehetne disputálni, hogy az ilyen műsorok színháznak tekinthetők-e vagy sem. De aligha érdemes. Azon túl, hogy a kérdés merőben elméleti vagy akadémikus, elég egyszerűen megoldható. Hosszú a színházművészet határa és sokféle a peremvidéke. Egyik oldalon ott van a szórakoztató ipar, a vásári mutatvány, a cirkusz, a varieté, a kabaré, a habkönnyű bohózat, a másik felől az iskolai, a tantermi, az oktató-nevelő céllal alkalmazott játék. Mindegyik létezik, és mindegyik nagyon fontos fogyasztói igényt elégít ki.

Gond csak akkor van, amikor valamilyen véletlen folytán igazi művészi érték kerül ilyen praktikus szerepbe. Jó néhány évvel ezelőtt a Kolibri Színház igazgatója rótt meg, amiért *Scherer Péter* előadásában a Klamm háborúját túl jónak találtam iskolai nevelési célra. Természetesen nem szakmai minőségre, hanem művészi értékre gondoltam, és a lellem mélyén ma sem tudom eldönteni, melyikünknek volt igaza.

A Cím nélkül esetében ilyen félreértés veszélye nem fenyeget. A produkció jól betölti vállalt feladatát, miközben nem is súrolja a színházművészet határvonalait. ●